

Dr. Szabó Patrik*:

Copy trading, avagy a portfóliómásolás, mint befektetési lehetőség

A copy trading szolgáltatás innovatív, kényelmes és egyszerű jövedelemszerzési lehetőséget ígér a befektetési döntés meghozatalának nehézsége nélkül. A hagyományos befektetési szolgáltatásokhoz képest azonban az ilyen vagyonkezelés többletkockázatot jelenthet a befektetők számára.

A közösségi médiában megjelenő, a copy trading szolgáltatást népszerűsítő hirdetések a kevésbé tapasztalt és jövőbeni befektetők széles köréhez eljuttatja ezen szolgáltatók egyszerű üzenetét: válasszunk egyet a „profi” kereskedők portfóliói közül, állítsuk be az automatikus másolást. Ezt követően a meghatározott pénzeszeget a kiválasztott portfóliót lekövetve automatikusan befektethetjük, könnyen és gyorsan jövedelmet generálva. A könnyű jövedelemszerzés ígérete azonban – ahogy általában, úgy a copy trading esetében is – magas kockázatvállalással járhat. Cikkünkben azt járjuk körül, hogy melyek a legfontosabb kockázatok, amelyeket a copy trading igénybevétele előtt mérlegelnünk kell.

Mi a copy trading?

E szolgáltatásról akkor beszélhetünk, ha egy befektetési szolgáltató lehetővé teszi számunkra, hogy hozzáférjünk más ügyfelek vagy a szolgáltató saját befektetési portfóliójával, konkrét befektetési ügyleteivel kapcsolatos információhoz, illetve az ezen a portfólión (másolható portfólió) végrehajtott tranzakciókat lemásoljuk a szolgáltató által nyújtott digitális megoldásokkal, eseti beavatkozásunk nélkül is.

A copy trading szolgáltatás alapeleme a másolható portfólió, amely – amellett, hogy azt a szolgáltató is összeállíthatja - jellemzően más befektetők (másolható portfóliót összeállító befektető) által meghatározott termékekből áll. A szolgáltatók megosztják a másolható portfólióra vonatkozó lényeges adatokat (részletes számlainformációk, kereskedési előzmények, kockázati profil, stratégia, portfólió kezelőjének önéletrajza stb.) a befektetőkkel, ezen információk birtokában pedig lehetőségünk nyílik arra, hogy kiválasszuk azt a másolható portfóliót, melynek automatikus másolását szeretnénk.

Miután kiválasztottuk a másolandó portfóliót, és döntést hoztunk annak másolásáról, eseti befektetési döntés nélkül történik kereskedés a számlánkon, azaz a másolható portfólióban bekövetkezett változás – meghatározott összegben vagy a portfólió méretének arányában – automatikusan leképeződik a saját portfóliónkon is. Ha például a másolható portfóliót összeállító befektető megvásárolja az „A” részvényt, az „A” részvény megjelenik a saját számlánkon is, ha a portfóliót összeállító befektető eladja a „B” részvényt, a „B” részvényt a mi portfóliónkból is eladják.

A copy trading szolgáltatás elsődleges célpiaca arra a befektetői körre koncentrálódik, amely aktív kereskedést kíván folytatni, ugyanakkor nem rendelkezik – megfelelő mennyiségű idő, illetve minőségű adatforrások hiányában – kellő mélységű tőkepiaci információkkal, illetve az információk elemzéséhez szükséges tapasztalattal és eszközökkel a megalapozott befektetési döntések

meghozatalához. Emellett ezen befektetők számára fontos szempont, hogy a befektetéshez kapcsolódó kereskedés egyszerű, gyors és költséghatékony legyen, illetve, hogy olyan személyre hatagkozzanak, aki – látszólag – gyakorlott kereskedőnek számít.

Mik a kockázatok?

A copy trading szolgáltatás igénybevétele valóban egyszerű, gyors és viszonylag költséghatékony, a számlánkon beavatkozás nélkül végrehajtott vagyonkezelés azonban számos kockázatot rejt magában.

1. Kit lehet másolni? Míg a befektetési szolgáltatást – például portfóliókezelést vagy tanácsadást – nyújtó befektetési vállalkozások nemzeti hatóságuk – Magyarországon a Magyar Nemzeti Bank – felügyelete alatt állnak, professzionális apparátussal, infrastruktúrával rendelkeznek, és szigorú jogszabályi elvárások mellett működnek, addig a másolható portfóliót kezelő „profi” befektetők nem felügyelt piaci szereplők, nem érik el a befektetési vállalkozás professzionális szintjét, illetve tudásuk és kereskedési eredményeik alapján egy nagyon sokszínű körről lehet beszélni.

Portfóliójának másolását tehát tulajdonképpen bárki lehetővé teheti előzetes hatósági engedély nélkül, aki az adott szolgáltató belső standardjainak megfelel. A szolgáltatók maguk ugyanakkor anyagilag is érdekeltek abban, hogy ösztönözzék a portfóliók másolhatóságát, ugyanis ezáltal a passzív ügyfelek kereskedési aktivitása is növekedhet, amely további tranzakciós bevételeket generál. Ennek és az egységes felügyeleti követelményrendszer hiányának következtében a másolható befektetők köre tehát felhíghulhat. Előfordul, hogy egy nálunk érdemben nem magasabb tudásszinttel, tapasztalattal rendelkező befektető portfólióját másoljuk, ezáltal az azt összeállító befektető tudásában, tapasztalatában meglévő esetleges hiányosság eredményeként veszteség keletkezhet saját portfóliónkon is.

2. Stratégiai aszimmetria. További kockázatot jelenthet, ha a másolt portfólió kezelőjének befektetési céljai, vagyoni helyzete, a figyelembe vett befektetési időtáv érdemi eltérést mutat a saját hasonló tulajdonságainkhoz képest. Ebből következően az eltérő szempontokon alapuló befektetési stratégia veszteséget okozhat számunkra.

A másolható portfólióban – ezáltal a saját portfóliónkban is - megjelenhetnek olyan befektetések, melyek kockázati szintje nem áll összhangban kockázatvállalási képességünkkel, hajlandóságunkkal, vagyoni helyzetünkkel, az alkalmazni kívánt befektetési időtávval. Emiatt portfóliónkban a befektetett összeget is meghaladó veszteség keletkezhet. (E körben a védelmünket szolgálhatja, ha a szolgáltató által kötelezően elvégzett tájékoztatói kötelezettség keretében felméri az ismereteinket, tapasztalatunkat, veszteségviselő képességünket, kockázattal szembeni beállítottságunkat, és a beszerzett információkat felhasználva korlátozza a copy tradinghez való hozzáférést, illetve a kockázati profilba nem illeszkedő másolható portfóliók kiválasztását.)

Lényeges, hogy amennyiben a másolható portfóliót saját szempontrendszerünk alapján választjuk ki a szolgáltató beavatkozása nélkül, utóbbi tevékenysége lényegében a technikai keretek biztosítására korlátozódik. Így nem nyújt érdemi segítséget a befektetési döntés meghozatalában. Jellemzően azonban a szolgáltatók – egy általuk meghatározott szempontrendszer alkalmazásával –

igyekeznek felkínálni azokat a – más befektetők által kezelt - másolható portfóliókat, melyek feltételezhetően a legjobb eredményt nyújtják számunkra.

Ezek a kiválasztási szempontrendszerek ugyanakkor sok esetben nem, vagy csak részben ismerhetők meg, és a kiválasztási folyamat és ösztönzési rendszer ismeretének hiánya kockázatot jelenthet. A szolgáltatók ugyanis jellemzően olyan ösztönzési rendszert alakítanak ki, amely alapján ők fizetnek a legtöbbet másolt portfóliók kezelői részére. Erre tekintettel érdekonfliktus keletkezhet a másolható portfólió kezelője és a másoló ügyfél között (pl ha a portfólió kezelője indokolatlanul intenzív kereskedést folytat, úgy a kereskedés hozamát meghaladó költséget generálhat a saját portfóliónkban).

Fontos hangsúlyozni, hogy copy trading keretében a szolgáltató jellemzően nem nyújt személyre szóló ajánlást a másolható portfólió kiválasztása tekintetében, a portfólió kiválasztása a mi felelősségünk marad, a portfólión elszenvedett veszteséget mi viseljük.

3. Jogi bizonytalanság. A copy trading szolgáltatást a vonatkozó európai uniós, illetve magyar jogszabályok nem nevesítik, ezért annak jogi besorolását csak az ügyfél és a szolgáltató között létrejött szerződéses viszony alapján, egyedileg lehet egyértelműen meghatározni. Lényeges ugyanis, hogy a copy trading-re mindig a szolgáltatóval szerződünk, de annak megvalósítását a szolgáltató a másolható portfólió „profi” kezelőjéhez szervezi ki.

Amennyiben a másolható portfólió alapján automatikusan létrejön a számlánkon a tranzakció, úgy portfóliókezelési szolgáltatásról beszélhetünk, de előfordulhat olyan eset is – amikor a másolás nem automatikus, hanem jóváhagyásunkhoz kötött –, hogy befektetési tanácsadás valósul meg. Attól függően tehát, hogy a copy trading milyen technikával valósul meg, portfóliókezelésnek, de tanácsadásnak is minősülhet, amely jogi szempontból bizonytalansági helyzetet idézhet elő az ügyfelek számára.

Milyen egyéb lehetőségek állnak rendelkezésre?

A befektetők számára a közösségi kereskedési lehetőségek, így a copy trading megjelenése előtt is több olyan befektetési szolgáltatás állt rendelkezésére, mely – egységes jogszabályi és felügyeleti standardoknak megfelelően – segítséget nyújtott a befektetési döntés meghozatalában. Ezek jelenleg is rendelkezésére állnak.

Portfóliókezelési szolgáltatás keretében vagyónukat előre meghatározott feltételek mellett, az általunk adott megbízás alapján, a mi javunkra pénzügyi eszközökbe fektetik be és kezelik. A copy trading és a portfóliókezelés közös tulajdonsága, hogy az eseti befektetési döntést helyettünk egy harmadik személy hozza meg.

Fontos különbség azonban, hogy copy trading esetén a befektetési döntés meghozatalának folyamatában részt vesz egy olyan személy, a másolható portfólió kezelője, amely – ellentétben a portfóliókezelést nyújtó befektetési vállalkozással – nem áll hatósági felügyelet alatt, azaz tevékenységét nem a professzionális intézményekre irányadó szigorú jogi szabályoknak alárendelten látja el. További eltérés, hogy míg a portfóliókezelési szolgáltatás nyújtása az erre vonatkozó szerződés

keretein belül igényeinkhez, körülményeinkhez, preferenciáinkhoz igazodik, addig a copy trading az általunk kiválasztott másolható portfólióhoz alkalmazkodik.

Ezen felül lehetőségünk van befektetési tanácsadás szolgáltatás igénybevételére is, amelynek keretében személyre szóló befektetési ajánlásokat kaphatunk a szolgáltatótól, ugyanakkor a befektetési döntést nekünk kell meghoznunk.

Figyelmeztetés

A jellemzően külföldi ún. social trading platformok által kínált copy trading szolgáltatás valóban alkalmas lehet a befektetési döntéshozatal felelőssége alóli látszólagos mentesülésre, ugyanakkor a döntésből fakadó kockázatot – és esetleges veszteséget – nekünk kell viselnünk. A fent bemutatott körülmények miatt a copy trading szolgáltatás számos buktatót hordoz magában, ezért igénybevétele esetén érdemes körültekintően eljárni, a másolható portfóliókra vonatkozó információkat beszerezni és alaposan tanulmányozni, a szolgáltató vonatkozó szerződéses feltételeit, kockázati tájékoztatását, felelősségre vonatkozó tájékoztatását értelmezni, és szerződéskötést megelőzően mérlegelni.

Érdemes továbbá tájékozódni a szolgáltató azon eljárásaira vonatkozóan, amelyek meghatározzák a tőle eltérő személyek portfólióinak másolható portfóliók körébe történő felvételét, hogy megismerjük, milyen historikus teljesítmény, milyen szakmai kompetenciák és milyen kockázatvállalás mellett történhet ez meg. Javasolt a copy trading szolgáltatással érintett portfóliónkat folyamatosan figyelemmel kísérni, hogy szükség szerint a kívánatosnak tartott beavatkozást meg tudjuk tenni, a copy trading szolgáltatást szüneteltetni tudjuk, illetve a portfólió vonatkozásában a szükséges egyedi befektetési döntéseket időben meg tudjuk hozni. Ezekon felül mérlegeljük a copy trading szolgáltatás – szabályozott – alternatíváit (portfóliókezelés, tanácsadás) is.

**A szerző a Magyar Nemzeti Bank vezető tőkepiaci felügyelője*

„Szerkesztett formában megjelent Privátbankár.hu portálon 2022. november 21-én.”